

I. Forhistorie.

På 14. generalforsamling besluttedes det (Res. 1401 (XIV)) at iværksætte foreløbige undersøgelser af de juridiske problemer vedrørende udnyttelsen og brug af internationale floder for at afgøre, om emnet var egnet for kodificering. Medlemslandene gav oplysninger om deres regler på området, herunder hvilke bilaterale og multilaterale traktater de havde afsluttet. Resultatet blev nedfældet i en rapport af 15. april 1963. (I den er optaget Den dansk-tyske Overenskomst vedrørende Vandløbs- og Dige forhold ved den dansk-tyske grænse af 10. April 1922). Folkeretskommissionen optog i 1959 spørgsmålet på sin dagsorden, men har endnu ikke fundet tid til at behandle sagen.

Finland tog i foråret 1970 initiativet til optagelse af et dagsordenspunkt vedrørende videre udvikling og kodificering af de folkeretlige regler vedrørende internationale vandveje, idet Finland i et memorandum henstillede til overvejelse, at plenarforsamlingen overlader kodificeringsarbejdet til et af FN's organer, eksempelvis Folkeretskommissionen. Det anføres, at den finske regering finder, at de af The International Law Association i 1966 i Helsinki vedtagne regler, de såkaldte Helsinki-regler, danner udgangspunktet for kodificering samt at plenarforsamlingen ville kunne vedtage en anbefaling til medlemsstaterne om at tage Helsinki-reglerne i betragtning eller anvende dem i tilfælde, hvor der ikke er nogen regler, der binder parterne.

II. Debatten.

Debatten blev indledt med et indlæg fra finsk side, hvori det blev fremhævet, at Finland ikke havde uløste problemer vedrørende internationale vandveje, idet der var truffet tilfredsstillende bilaterale aftaler med alle nabostater. Problemet at skaffe tilstrækkelige vandforsyninger var et voksende problem ikke mindst for udviklingslandene, der med stærkt voksende befolkning og med stigende industrialisering må forudse stigning i behov for vandforsyning. Der findes kun få internationale aftaler på området, og disse er ofte begrænset til et enkelt formål især omfattende navigationsproblemer, og det ville derfor være ønskeligt

for at undgå international spænding at udvikle internationale regler herom, enten ved at sammenkalde en konference til kodificering eller at lade Folkeretskommissionen få til opgave at udarbejde regler, i hvilken forbindelse man fra finsk side fandt, at udgangspunktet kunne være Helsinki-reglerne, der var resultatet af et mangeårigt arbejde af den velansete private organisation The International Law Association.

Senere under debatten forelagde Finland sammen med Haiti, Jugoslavien, Holland og Sverige et resolutionsudkast herom. Under hensyn til, at Danmark ikke råder over vandveje af den pågældende art, og at navigationsspørgsmål ikke blev medtaget i resolutionsforslaget i den endelige udformning, samt at foreningsproblemet ligeledes blev holdt udenfor for ikke at præjudicere de kommende forhandlinger på Stockholm-konferencen i 1972 om de menneskelige omgivelser, fandt man ikke anledning til, at Danmark blev medforslagsstiller.

Under debatten henledte den belgiske repræsentant opmærksomheden på den vide anvendelse, der nu gøres af internationale vandveje, der før hovedsagelig blev anvendt til navigation. Den tekniske udvikling har ført til bygningen af vandkraftværker, opdæmning med henblik på overrissingsanlæg, anvendelse af floder til afkøling i forbindelse med atomkraftværker, forurening som følge af industriaffald m. v., nye former der kan skabe internationale spændinger. Disse anvendelsesformer var på forskellige udviklingstrin, hvorfor man advarede mod en for tidlig kodificering eller videre udvikling af de folkeretlige regler herom.

Storbritanniens repræsentant advarede ligeledes mod en kodificering i et enkelt instrument; der var mere anledning til at tage emne for emne, i hvilken forbindelse han henledte opmærksomheden på, at de mellemfolkelige aftaler, der foreligger på området, ofte er betinget af lokale geografiske og klimatiske forhold. Helsinki-reglerne var udarbejdet af en privat organisation, der ikke nødvendigvis var repræsentativ for regeringens synspunkter. De var meget vagt formulerede og gav ikke megen vejledning, når de i artikel IV gav lande, der er indbefattet i et internationalt vandbækken „an international drainage basis“ ret til en rime-